

Prevrednotovanje

V tem prispevku

Zadnja sprememba 12/03/2026 9:36 am CET

Po slovenskem računovodskem standardu 1 se obravnavajo opredmetena osnovna sredstva, SRS 2 neopredmetena dolgoročna sredstva, SRS 13 pa stroške amortizacije teh sredstev. Predvidena je bila okrepitev/oslabitev osnovnih sredstev glede na cenitev pristojnega cenilca. Včasih je bil postopek oslabitve obvezen. Sedaj temu ni več tako.

Okrepitev osnovnih sredstev

Prevrednotenje opredmetenih osnovnih sredstev zaradi okrepitve je prilagoditev njihove knjigovodske vrednosti pošteni vrednosti. Zaradi upoštevanja načela poštene vrednosti v trenutku prevrednotenja še ne pride do denarnih tokov, ampak bodo nastali v prihodnosti. Takšno prevrednotenje je zgolj posledica povečanja vrednosti sicer nespremenjenih opredmetenih osnovnih sredstev.

Pri zemljiščih, zgradbah in tudi opremi lahko ugotavljajo pošteno vrednost kot čisto prodajno vrednost pooblaščen ocenjevalci vrednosti, pri tem pa upoštevajo že pretečeno dobo koristnosti teh sredstev. Pošteno vrednost opredmetenih osnovnih sredstev lahko dokaže tudi podjetje samo, če ima v posebnem pravilniku določen način ocenjevanja vrednosti, ki temelji na slovenskih poslovno finančnih standardih.

Prevrednotenje zaradi okrepitve je dopustno. Če se kako opredmeteno osnovno sredstvo prevrednoti, se morajo prevrednotiti tudi druga opredmetena osnovna sredstva iste vrste.

Prevrednotenje zaradi okrepitve poveča knjigovodsko vrednost osnovnega sredstva, hkrati pa se povečajo posebni prevrednotevalni popravki v zvezi s to zgradbo. Ti omogočajo kritje obračunane amortizacije (tudi kritje morebitne kasnejše oslabitve tega osnovnega sredstva).

Zaradi prevrednotenja se poveča tudi nabavna vrednost osnovnega sredstva in s tem amortizacijska osnova v naslednjem obračunskem obdobju. Obračunana amortizacija od razlike med nabavno vrednostjo povečano zaradi prevrednotenja in nabavno vrednostjo pred prevrednotenjem se ne obravnava kot strošek amortizacije, temveč se pokriva v breme oblikovanih posebnih prevrednotevalnih popravkov kapitala v zvezi z osnovnim sredstvom.

Posebni prevrednotevalni popravki kapitala posameznih opredmetenih osnovnih sredstev (če se nanašajo na opredmetena osnovna sredstva, pri katerih ni mogoče pričakovati trajne oslabitve) se lahko tudi neposredno uporabijo za kritje zneskov, potrebnih pri splošnem prevrednotenju

kapitala.

V takem primeru kritje splošnega prevrednotenja kapitala ni zagotovljeno s povečanjem prevrednotevalnega popravka poslovnega izida, temveč se zagotovi v okviru možnosti, ki jih daje prevrednotenje opredmetenih osnovnih sredstev zaradi okrepitve. Amortizacija, obračunana od amortizacijske osnove, ki izhaja zaradi okrepitve, pa se v naslednjem obdobju obravnava kot znižanje posebnega prevrednotevalnega popravka kapitala.

Konto okrepljenega osnovnega sredstva - posebni prevrednotevalni popravek kapitala za okrepljeno osnovno sredstvo, ki pa ne sme biti isti kot konto prevrednotevanja (razlog mesečni obračun amortizacije okrepljenega dela, ki vedno izračunava stanje na kontu amortizacije).

Okrepitev osnovnega sredstva se vodi na ločeni inventarni številki, ki je preko nadrejene inventarne številke povezana na osnovno sredstvo, ki smo jo okrepili.

Primer okrepitve osnovnega sredstva

Vpišite znesek, ki je enak Posebnemu prevrednotevalnemu popravku kapitala: 3.750,00 EUR.

Okrepitev osnovnega sredstva inv. št. 00001 - zap. št. prevrednotevanja na tej inventarni številki -01

- nabavna vrednost 50.000,00 konto 040000 breme
- popravek vrednosti 12.500,00 konto 050000 dobro
- neodpisana vrednost 37.500,00

Prevrednotenje osnovnega sredstva zaradi okrepitve 5.000,00 konto 040100 breme (računalnik predlaga osnovni konto + 100),

Popravek vrednosti osnovnega sredstva zaradi okrepitve 1.250,00 konto 050100 dobro (računalnik predlaga osnovni konto + 100),

Posebni prevrednotevalni popravek kapitala 3.750,00 konto 951000 dobro.

Po potrditvi okrepitve, jo knjižimo z uporabo menija na desni klik. Po knjiženju je možen izpis kartice osnovnega sredstva, registra kot osnovno sredstvo z inv. številko 00001-01.

Amortizacija okrepljenega dela - konto \ protikonto: 951001 breme in 050100 dobro. Amortizacijska skupina je enaka amortizacijski skupini osnovnega sredstva, ki smo ga okrepili.

Primer odprave okrepitve osnovnega sredstva

Če želite okrepljeno osnovno sredstvo oslabiti, morate najprej odpraviti okrepitev tega osnovnega sredstva, v meniju Temeljnice in za razliko do želenega zneska oslabitve, narediti oslabitev v meniju Oslabitev.

Oslabitev okrepitve v meniju Okrepitev\Odprava okrepitve, za osnovno sredstvo 00001-01:

Primer:

Prevrednotenje OS zaradi okrepitve 5.000,00 konto 040100 dobro,

Popravek vrednosti OS zaradi okrepitve 1.250,00 konto 050100 breme,

Posebni prevrednotevalni popravek kapitala 3.750,00 konto 951000 breme.

Tip poslovnega dogodka okrepitve je OK.

Oslabitev osnovnih sredstev

Opredmetena osnovna sredstva se morajo zaradi oslabitve prevrednotiti, če njihova knjigovodska vrednost presega njihovo nadomestljivo vrednost. Pri zmanjšanju knjigovodske vrednosti se pojavi izguba zaradi oslabitve. Predpisana sta dva načina ugotavljanja nadomestljive vrednosti. Nadomestljiva vrednost je opredeljena kot čista prodajna vrednost ali vrednost pri uporabi, odvisno od tega, katera je večja.

Vrednosti pri uporabi pogosto ni mogoče ugotoviti za vsako posamezno osnovno sredstvo, zato je predpisana možnost ugotavljanja njene vrednosti za denar. Denar ustvarjajoča enota je opredeljena kot najmanjša določljiva skupina sredstev, katerih nenehna uporaba je vir denarnih prejemkov, v glavnem neodvisnih od denarnih prejemkov iz drugih sredstev ali skupin sredstev.

Ob tem pa se postavlja vprašanje, kako razporediti ugotovljeni skupni znesek oslabitve denar ustvarjajoče enote. Predvideno je, da se razporedi na posamezna osnovna sredstva.

Prevrednotenje opredmetenih osnovnih sredstev zaradi oslabitve zmanjša njihove knjigovodske vrednosti na nadomestljive vrednosti. Takšno zmanjšanje je izguba zaradi oslabitve in se šteje pri osnovnem sredstvu, ki pred tem ni bilo okrepljeno, kot prevrednotevalni poslovni odhodek in ne kot povečanje stroška amortizacije.

Zaradi prevrednotenja se nabavna vrednost prevrednotene opreme zmanjša in zato bodo tudi stroški amortizacije v preostali dobi koristnosti tega sredstva manjši.

Primer oslabitve osnovnega sredstva

Vpišite znesek, ki je enak Prevrednotevalnemu poslovnemu odhodu - 60,00 EUR.

Znesek se vpiše z minus predznakom.

- nabavna vrednost 1.000,00 konto 040000 breme,

- popravek vrednosti 400,00 konto 050000 dobro.

Prevrednotenje osnovnega sredstva zaradi oslabitve 100,00 konto 040200 dobro (računalnik predlaga osnovni konto + 200).

Popravek vrednosti osnovnega sredstva zaradi oslabitve 40,00 konto 050200 breme (računalnik predlaga osnovni konto + 200).

Prevrednotevalni poslovni odhodek 60,00 konto 720000 breme.

Po potrditvi oslabitve, jo je potrebno z uporabo menija na desni klik, knjižiti. Po knjiženju je možen izpis kartice osnovnega sredstva, registra kot osnovno sredstvo z inv. številko npr. 00001-02.

Amortizacija za oslabljeni del osnovnega sredstva se evidentira na kartici osnovnega sredstva št. 00001-02.

AMORTIZACIJA oslabljenega dela se izračuna glede na amortizacijsko skupino osnovnega sredstva, ki smo ga oslabili. Kontiranje:

- popravek vrednosti oslabljenega osnovnega sredstva na konto 050200 breme,

- negativni znesek amortizacije oslabljenega osnovnega sredstva na konto 430000 breme.

Če želite kasneje narediti spremembo (spremembe v meniju Register \ Spremembe) na osnovnem sredstvu, morate to spremembo narediti tudi na okrepljenem, oslabljenem delu tega osnovnega sredstva.

Osnovno sredstvo, ki ima celotno vrednost že odpisano, lahko oslabimo oziroma okrepimo z uporabo ročne temeljnice v meniju Temelnice. Zaradi koeficienta odpisanosti takega osnovnega sredstva se oslabitev, okrepitev že ob vnosu v celoti prerazporedi na ustrezni prevrednotovalni popravek kapitala oziroma poslovni odhodek.

Primer odprave oslabitve osnovnega sredstva

Če je razlog zaradi katerega je bilo osnovno sredstvo odpravljeno, lahko oslabljenemu osnovnemu sredstvu oslabitev odpravite. Odpravo oslabitve naredite v meniju Temelnice, z ročno temeljnico.

Odprava oslabitve v meniju Oslabitve\Odprava oslabitve, za osnovno sredstvo 00001-02:

Naziv kontov:

- Prevrednotenje OS zaradi oslabitve 100,00 konto 040200 breme,
- Popravek vrednosti OS zaradi oslabitve 40,00 konto 050200 dobro,
- Prevrednotevalni poslovni prihodek 60,00 konto 769000 dobro.

Po potrditvi vnosa, je potrebno z uporabo menija na desni klik vnos knjižiti.

Tip dokumenta odprava oslabitve je OS.